

ZEEHAVENS

AMSTERDAM

AMSTERDAM - BEVERWIJK - IJMUIDEN - ZAASTAD

Themanummer regionale zeehavens

Oiltanking Amsterdam blijft investeren

CSMART: nieuwe simulator voor cruiseschepen

PROJECT 'VAART IN DE ZAAAN'

Ruim baan voor binnenvaart- en riviercruiseschepen

Het programma 'Vaart in de Zaan' moet ervoor zorgen dat deze belangrijke vaarweg in 2015 een grotere capaciteit krijgt. Bruggen en sluisen worden aangepast, terwijl de vaarweg zelf dieper en breder wordt.

De Zaan is de bestemming van veel binnenvaartschepen die vooral producten voor de voedingsmiddelenindustrie vervoeren. Daarnaast is er veel scheepvaart tussen bijvoorbeeld Amsterdam en de kop van Noord-Holland. Ook de riviercruisevaart naar bijvoorbeeld de Zaanse Schans maakt er veelvuldig gebruik van. "De Zaan wordt een betere vaarweg," zegt Peter ter Meulen, havenmeester van Zaanstad (zie ook pagina 14-15). "Door de gehele vaarroute te verdiepen naar -5,40 meter NAP, kunnen straks ook grotere schepen vol beladen over de Zaan varen."

De Wilhelminasluis in hartje Zaandam wordt de komende jaren helemaal vernieuwd

GROTERE SCHEPEN

Al in 1997 ondertekenden diverse overheden een overeenkomst om de doorvaart van de Zaan te verbeteren. De afgelopen jaren is er reeds 47 miljoen euro uitgegeven aan de verbreding van de doorvaart van de Bernard- en de Julianabrug, het uitbaggeren van de vaarweg en ruimere bedieningstijden van de bruggen. In maart volgde de ondertekening van de bestuursovereenkomst voor de volgende fase van 'Vaart in de Zaan'. De vaarweg zal voor nog eens 61 miljoen euro verspijkerd worden. Het Rijk betaalt hiervan 15 miljoen, terwijl de provincie Noord-Holland, de gemeenten Wormerland en Zaanstad en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier de overige 46 miljoen opbrengen. In 2015 moet de Zaan geschikt zijn voor schepen tot 115 meter lang en een laadvermogen tot 3.000 ton.

Naast het uitdiepen van de vaargeul, gaat het onder andere ook om het vernieuwen van de Wilhelminasluis in het

centrum van Zaandam. Renovatie van de bestaande sluis (bouwjaar 1903) is geen oplossing en daarom komt er een nieuwe sluis van ruim 150 meter lang.

NIEUWE ZAAANBRUG

De Zaanbrug verbindt Wormer met Wormerveer en is gedeeld eigendom van Wormerland en Zaanstad. Door de bochten in de vaarweg en de aanlegkades is het voor grote schepen lastig om hier te manoeuvreren. Vooral de combinatie van grote, onbeladen schepen en wind geeft risico's op aanvaringen en leidt tot trage passages van schepen. Daarom is er grote behoefte aan een nieuwe Zaanbrug met een doorvaartbreedte van 16,5 meter, in plaats van de huidige 12 meter. Ook de doorvaart bij de Beatrixbrug gaat naar 16,50 meter.

De invloed van 'Vaart in de Zaan' op de binnenvaart is divers, meent Ter Meulen. "Tijdens de aanpassing van de sluisen zal het schutten beperkt zijn. We gaan goed bestuderen welke invloed dit heeft want

de doorvaart mag niet al te zeer beperkt worden."

OOK RIVIERCRUISES

Als de Zaan en de kunstwerken op breedte en diepte gebracht zijn, dan kan het aantal schepen in eerste instantie wat gaan dalen. "Maar ik ben ervan overtuigd dat de scheepvaart na verloop van tijd weer zal toenemen. Zeker als de bouw weer aantrekt, zal er veel zand en grind naar Noord-Holland moeten worden vervoerd. En de recreatievaart groeit nog altijd," aldus de havenmeester. Een andere groeisector bestaat uit de motorcharter- en riviercruisevaart, aldus Joska Voerman, manager van Amsterdam Cruise Port (ACP). "Voor de Zaanstreek moet je dan natuurlijk denken aan de Zaanse Schans. Hoe langer de riviercruiseschepen zijn die door de sluisen kunnen, des te beter wij dat vinden."

JvdB

www.zaanstad.nl

PETER TER MEULEN, DE NIEUWE HAVENMEESTER VAN ZAA NSTAD

“Regionale samenwerking zeehavens is essentieel”

Sinds november 2009 is Peter ter Meulen havenmeester van Zaanstad. Hij valt met zijn neus in de boter, want het bruist momenteel van de nautische en maritieme activiteiten met projecten als ‘Vaart in de Zaan’, extra faciliteiten voor binnenvaart- en riviercruiseschepen en de nieuwe regionale havenverordening. “Hierdoor moeten we meer dan ooit samenwerken met andere regionale zeehavens,” aldus Ter Meulen.

We hebben een mooie dag uitgekozen om kennis te maken met Peter ter Meulen, de nieuwe havenmeester van Zaanstad. Vanuit zijn kantoor pal naast de Wilhelminasluis hebben we een fraai uitzicht over de Voorzaan, waar juist een riviercruiseschip aanlegt. Later die dag zal het Russische opleidingsschip Shtandart het centrum van Zaandam bezoeken (zie foto). “Het geeft de situatie van dit moment goed weer want het wordt hier steeds drukker,” aldus Ter Meulen, die in 2009 na ruim dertig jaar het politiekorps van Amsterdam-Amstelland verruilde om hoofd te worden van de afdeling Havens en Vaarwegen van Zaanstad.

‘VAART IN DE ZAA N’

Als het gaat om dynamiek, dan heeft hij de juiste periode gekozen voor deze overstap. “Er gebeurt momenteel van alles,” aldus de nieuwe havenmeester. Hij wijst allereerst op het project ‘Vaart in de Zaan’, waarbij diverse overheden voor honderd miljoen euro investeren om de bevaarbaarheid van de Zaan voor zowel de beroepsvaart als riviercruiseschepen en de watersport flink te verbeteren. De gehele vaarroute wordt verdiept naar -5,40 meter NAP, inclusief de ruim honderd jaar oude Wilhelminasluis (bouwjaar 1903). Dit kunstwerk krijgt hoogstwaarschijnlijk nieuwe sluisdeuren en extra camera’s voor de bediening op afstand. Ook krijgt de sluis in de toekomst een lengte van ruim 150 meter, in plaats van de huidige 110 meter. Het definitieve ontwerp zal overigens pas in 2011 worden

Havenmeester Peter ter Meulen ontving op 1 juli het Russische opleidingsschip Shtandart in Zaandam. Op de achtergrond zijn werkplek, het Havenkantoor

vastgesteld, waarna tussen 2012 en 2015 alle werkzaamheden moeten plaatshebben. Daarnaast worden als onderdeel van ‘Vaart in de Zaan’ ook de Wilhelmina- en de Beatrixbrug vervangen rondom de Wilhelminasluis en komt er een nieuwe Zaanbrug. Ook gaat de Centrale Post zestien bruggen over de Zaan en de Nauernasche Vaart centraal bedienen. Twee provinciale bruggen over de Nauernasche Vaart worden de komende jaren eveneens gerenoveerd. Ter Meulen: “Wij hebben aangeboden om deze bruggen ook vanuit onze Centrale Post te bedienen, zodat het vaarwegbeheer in Zaanstad zich op één plaats is bevindt.”

SAMENWERKING MET DE BUREN

De nieuwe havenmeester van Zaanstad noemt regionale samenwerking met de andere zeehavens en gemeenten langs het Noordzeekanaal een van zijn speerpunten voor de komende jaren. Dit blijkt onder andere uit het document ‘Visie, Strategie en Beleidsplan 2010-2015’ dat de afdeling Havens & Vaarwegen rond de jaarwisseling heeft uitgebracht. Ter Meulen: “Regionale samenwerking zal steeds belangrijker worden. Dan hoef ik alleen maar te denken aan het Centraal Nautisch Beheer, de nieuwe Regionale Havenverordening voor het Noordzeekanaalgebied, en het Havenafvalstoffenplan. Vooral de Regionale Havenverordening mogen we gerust

als een doorbraak beschouwen, omdat die in heel korte tijd tot stand zijn gekomen en voor eenduidige regelgeving en toezicht zorgt. Iedereen- of het nu politici, bestuurders of havenbeheerders zijn- onderschrijft de noodzaak tot samenwerking. Er is een grote bereidheid om informatie te delen en gezamenlijk op te trekken om het Noordzeekanaalgebied veilig, aantrekkelijk en duurzaam te maken."

Ook met 'grote broer' en overbuurman Amsterdam werkt Zaanstad volgens Ter Meulen steeds beter samen. "Om een voorbeeld te geven; tijdens SAIL hebben we onze gemeenschappelijke draaiboeken en veiligheidsmaatregelen heel goed op elkaar afgestemd. Maar we zitten ook regelmatig met Amsterdam om tafel als het gaat om nieuwe ligplaatsen voor riviercruiseschepen aan de Zaan. De samenwerking van Amsterdam en Zaanstad bewijst hier haar meerwaarde als op het moment dat de ligplaatsen schaars beginnen te worden en de schepen toch in de regio kunnen afmeren. Daarnaast overleggen we regelmatig met Haven Amsterdam en de Dienst Binnenwaterbeheer (BBA) van de gemeente Amsterdam, bijvoorbeeld over toezicht op het water en het afgeven en controleren van vergunningen."

Ook met de zeehavens van Beverwijk en Velsen/IJmuiden heeft Ter Meulen naar eigen zeggen een goede verstandhouding. "Ik ontmoet mijn collega Bert Visser uit Beverwijk zeer regelmatig, bijvoorbeeld in het kader van het Centraal Nautisch Beheer. Het is buitengewoon belangrijk dat we als regionale zeehavens met één mond spreken."

MEER OVER WATER

Door de economische recessie is het vrachtvervoer over de Zaan de laatste jaren iets terug gelopen; momenteel is dat ongeveer 2,4 miljoen ton. "Dat zou natuurlijk veel meer kunnen zijn," aldus Ter Meulen. "Samen met de provincie Noord-Holland onderzoekt de afdeling Economische Zaken van Zaanstad hoe we het aandeel van binnenvaartschepen in het goederenvervoer kunnen vergroten." De oud-politieman ziet daarbij een groot potentieel voor de sterke voedingsmiddelenindustrie.

"Juist de *food sector* in Zaanstad is door zijn ligging uitermate geschikt voor de aanvoer van grondstoffen en afvoer van halffabricaten en eindproducten via het water. Daar praten we regelmatig over met deze bedrijven. 'Vaart in de Zaan' zal daarbij zeker gaan helpen, daarvan ben ik overtuigd."

HOOGWAARDIGE INDUSTRIE

Zaanstad wil daarnaast zijn nautische en maritieme industrie versterken. Ter Meulen: "Het zijn nog maar ideeën, maar aan de Isaac Baarhaven en de Wim Thomassenhaven kunnen we extra faciliteiten creëren voor het havenbedrijfsleven, zodra de drijvende detentieplatforms voor gevangenen daar zijn verdwenen. Dit kan een geweldige impuls zijn voor nieuwe industriële bedrijvigheid."

De havenmeester wijst erop dat Zaanstad, en dan met name in de Achtersluispolder,

andere vaarwegen. Dat is ook nodig omdat het steeds drukker wordt op de Zaanse vaarwegen, waardoor zich steeds meer (bijna) aanvaringen voordoen tussen de beroeps- en de recreatievaart." Daarnaast wil de havenmeester ook scherper toezicht gaan houden op illegale lozingen, geluidsoverlast van scheepsmotoren en te hoge vaarsnelheden."We hebben de laatste jaren veel klachten gehad van omwonenden over de vaarsnelheden. We vinden het daarom de hoogste tijd om daar iets aan te doen."

VOORLOPER DUURZAME ENERGIE

Trots is de Zaanse havenmeester op het feit dat zijn gemeente een leidende rol speelt op het gebied van duurzame energie. "We zijn de trekker van E-Harbours, een Europees project om de havenactiviteiten duurzaam te maken. Naast Zaanstad

Peter ter Meulen: "Meer goederenvervoer via het water"

reeds een aantal hoogwaardige maritieme en nautische toeleveringsbedrijven binnen zijn grenzen heeft, zoals Holland Yachting en Orange Nautical Services. "Mede dankzij onze diepe insteekhavens kan hier een sterke innovatieve maritieme en nautische toeleveringsindustrie ontstaan die bovendien nog schoon is ook," meent hij. Een ander speerpunt is volgens Ter Meulen meer en scherper toezicht op het water. De mogelijkheden hiervoor zijn aanzienlijk verruimd nu in april het nieuwe patrouillevaartuig Zaanstad 2 in de vaart is gekomen. "Samen met de Zaanstad 1 kunnen we voortaan veel intensiever gaan patrouilleren op de Zaan en de

en Amsterdam nemen nog vijf andere Europese havensteden aan dit project deel. Zo gaan wij de mogelijkheden onderzoeken om elektrisch vervoer in de haven te stimuleren. Daarnaast is de haven ook een uitstekende locatie om duurzame energie op te wekken. Voorts wil Zaanstad in 2020 klimaatneutraal zijn. In de haven en aan de wal kijken we daarom naar praktische oplossingen, zoals zwavelarme motoren voor de Zaanstad-2 en walstroom voor binnenvaart en riviercruises. Allemaal belangrijke zaken die ook nog voor nieuwe economische impulsen zorgen." **BS**

www.zaanstad.nl